

Mål og rammer for Københavns Kommunes samlede sprogindsats for børn fra 0 til 5 år

Indhold

Indledning	3
1. Beslutningsgrundlag	4
1.1. Folketinget	4
1.1.1. Dagtilbudslov	4
Formål med sprogvurderinger ved 3-årsalderen	
Pædagogiske læreplaner	
1.1.2. Folkeskolelov	5
Sprogvurdering for børn med dansk som modersmål	
Obligatorisk sprogvurdering i børnehaveklassen	
1.2. Københavns Kommunes tiltag	5
1.2.1. Pædagogisk Perspektivplan	5
1.2.2. FFA indsatsen ”Styrket sprogindsats i dagtilbud	6
1.2.3. Overgang til skole og fritidsinstitution	6
1.2.4. Læsepolitik	6
2. Sprogvurdering i 3-årsalderen for alle børn	6
2.1. Sprogvurdering for 3-årige børn, der har dansk som modersmål	6
Sprogvurderingens forløb for børn med dansk som modersmål i dagtilbud	
Brugernavn og password	
Sprogvurderingens forløb for børn med dansk som modersmål uden for dagtilbud	
2.2. Sprogvurdering for tosprogede børn med dansk som andetsprog	8
Sprogvurdering i dagtilbud	
Sprogvurdering af tosprogede børn uden for dagtilbud	
2.3. Sprogvurdering for børn med to modersmål	8
3. Pædagogisk opfølgning	8
3.1. Pædagogisk opfølgning i tilknytning til Velfærdsministeriets Sprogvurderingsmateriale	9
3.2. Pædagogisk opfølgning i tilknytning til tosprogsvurderingen	9
3.3. Metodefrihed til sproglig pædagogisk opfølgning	9
4. 5-årsstatus	10
5. Overdragelse af viden ved overgang til skole og fritidsinstitution	10
Forsøg med firpartsdrøftelser	
6. Læsepolitik	10
7. Kompetenceudvikling og vejledning af pædagoger	11
Bilag	
Bilag I: Notat: Rammesætning for Københavns Kommunes sprogstimuleringsindsats for tosprogede førskolebørn. 2008	12
Bilag II: Oversigt over sprogvurderinger og indsatser i Københavns Kommune	15
Links	16

Indledning

Der er et stort fokus på små børns sproglige udvikling. Det kan ses ved, at både Folketinget og Københavns Kommune har vedtaget en række tiltag, der understøtter dette. ”Mål og rammer for Københavns Kommunes samlede sprogindsats for børn 0 til 5 år” giver en oversigt over, hvilke beslutninger, der er taget henholdsvis i Folketinget og i Københavns Kommune samt de tiltag, der er iværksat for at sikre helhed i det pædagogiske arbejde med sprog.

Den sprogunderstøttende pædagogiske indsats starter ved barnets første møde med dagtilbuddet i 0-2 års alderen. Dagtilbudsloven, de pædagogiske læreplaner og Københavns Kommunes læsepolitik danner rammen om dette arbejde.

Formålet med denne vejledning er at skabe et fælles afsæt for arbejdet med sprogvurderinger og de sprogunderstøttende pædagogiske indsatser for 3-5 årige børn i Københavns Kommune, med særlig fokus på 3- års sprogvurderingen.

”Mål og rammer for Københavns Kommunes samlede sprogindsats for børn 0 til 5 år” beskriver den samlede sprogindsats for børn i Københavns Kommune, herunder sprogvurderinger og den sprogunderstøttende pædagogiske indsats. Mål og rammer er gældende for 0 til 5 årige (skolestart) i dagtilbud, herunder dagplejen. Specialbørnehaver, der er oprettet efter Lov om social service § 32, er undtaget.

Sprogindsatsen for tre- til femårige børn skal ses som et samlet forløb med følgende hovedelementer:

- Sprogvurdering i 3-års alderen for alle børn. Som et naturligt element i den pædagogiske hverdag skal behovet for sproglig støtte løbende revurderes
- Pædagogisk opfølgning på sprogvurderingen
- 5-års status inden indskrivning til skole/fritidsinstitution
- Videnoverdragelse til barnets kommende skole/fritidsinstitution. Skriftlig videnoverdragelse gælder for ca. 30% af børnene

”Mål og rammer for Københavns Kommunes samlede sprogindsats for børn fra 0 til 5 år” er opdelt i følgende afsnit:

1. Beslutningsgrundlag
2. Sprogvurdering i 3-års alderen for alle børn
3. Pædagogisk opfølgning
4. 5-årsstatus
5. Overdragelse af viden ved overgang til skole og fritidsinstitution
6. Læsepolitik
7. Kompetenceudvikling og vejledning af pædagoger

1. Beslutningsgrundlag

Afsnit et giver en oversigt over beslutninger, som henholdsvis Folketinget og Børne- og Ungdomsudvalget i Københavns Kommune har vedtaget. Beslutningerne danner baggrund for den samlede sprogindsats i dagtilbud.

1.1. Folketinget

1.1.1. Dagtilbudslov

Loven trådte i kraft august 2007

§11 Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at alle 3-årige børn i kommunen får tilbudt en sprogvurdering og skal efter behov tilbyde sprogunderstøttende aktiviteter og anden bistand (jf. §4, stk. 2 i Dagtilbudslov og §§ 4 og 4a i Folkeskoleloven).

Stk. 2 Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med tilbuddet om sprogvurdering til alle familier samtidig gøre familier, der ikke anvender dagtilbud, opmærksom på muligheden for en plads i dagtilbud.

Stk. 3 Kommunalbestyrelsen er ansvarlig for, at sikre at barnets forældre inddrages i forbindelse med sprogvurderingerne og dagtilbuddets arbejde med at understøtte børns sprogudvikling, og at forældre får vejledning i at understøtte deres børns sproglige udvikling.

Stk. 4 Kommunalbestyrelsen skal udarbejde og offentliggøre en plan for kommunens mål og rammer for sprogvurderinger og den sprogunderstøttende pædagogiske indsats.

Formål med sprogvurdering ved 3-års alderen er

At sikre, at alle børn får den nødvendige støtte i deres sproglige udvikling. Sprogvurderingen er et redskab, der skal give det pædagogiske personale i dagtilbud, viden om børnenes sproglige udvikling. Det giver mulighed for at understøtte og tilrettelægge det pædagogiske arbejde, så der kan tages hensyn til børnegruppens forudsætninger og behov, således at det bliver meningsfuldt for hele børnegruppen (vejledning om dagtilbud, fritidshjem og klubtilbud 2008 kapitel 16)

Pædagogiske læreplaner

Alle dagtilbud skal ifølge dagtilbudsloven (§ 8) udarbejde en pædagogisk læreplan, der beskriver dagtilbuddets mål for børnenes læring inden for seks temaer, herunder *læringstemaet sprog*. Arbejdet med *de pædagogiske læreplaner danner rammen for aktiviteter, der fremmer sproglig udvikling*.

Der skal i alle dagtilbud udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan for børn i aldersgruppen 0-2 år og børn i aldersgruppen fra 3 år til barnets skolestart.

Læreplanen skal endvidere indeholde beskrivelse af mål, metoder og aktiviteter for tosprogede børn, der er omfattet af folkeskolelovens § 4a.

Årsplan med læreplan skal være tilgængelig på www.kk.dk/daginstitutioner. Årsplanen mailes til Gurli Nielsen gni@buf.kk.dk

1.1.2. Folkeskolelov

Sprogvurdering for børn med dansk som andetsprog

Der skal tilbydes tosprogede børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen, støtte til fremme af den sproglige udvikling med henblik på tilegnelse af dansk, hvis de efter en sagkyndig vurdering har behov herfor. Sprogstimulering er obligatorisk, hvis den sagkyndige vurdering viser, at barnet har behov (§4a).

Obligatorisk sprogvurdering i starten af børnehaveklassen

Fra august 2009 nedsættes undervisningspligten til 6 år. Samtidig indføres sprogvurdering i begyndelsen af børnehaveklassen for at sikre, at undervisningen fra begyndelsen kan tage udgangspunkt i det enkelte barns sproglige forudsætninger og princippet om undervisningsdifferentiering.

1.2. Københavns Kommunes tiltag

For at understøtte sprogindsatsen på 0 til 5 års området har Københavns Kommune iværksat flere tiltag.

Pædagogisk Perspektivplan fra 2003 omtaler betydningen af sprogarbejdet.

I forbindelse med projektet Faglighed for Alle er der på 0 til 5 årsområdet indført projektet ”Styrket sprogindsats i dagtilbud”. Projektet er justeret i BUU den 18. juni 2008.

BUU har den 12. marts 2008 vedtaget, at der skal ske vidensoverdragelse til skole/fritidsinstitution for ca. 30% af særlig definerede børn.

I 2008 har Børne- og Ungdomsudvalget vedtaget Københavns kommunes læsepolitik. Den er fulgt op med en handlingsplan for arbejdet på 0 til 5 årsområdet. Denne blev vedtaget den 18. juni 2008.

1.2.1. Pædagogisk Perspektivplan

I Pædagogisk Perspektivplan omtales læringstemaet sprog som sproglige og kommunikative færdigheder. Pædagogisk Perspektivplan betoner, at børn skal tilegne sig sprog, begreber og symboler så sproget kan bruges i tænkning, planlægning og i kommunikation med andre børn og voksne.

1.2.2. FFA indsatsen ”Styrket sprogindsats i dagtilbud”.

Mål:

- At styrke sårbare børns trivsel samt sproglige, sociale og motoriske kompetencer, herunder disse børns overgang fra børnehave til skole og fritidsinstitution
- At styrke samarbejdet med og inddragelsen af forældrene til disse børn.
- At dagtilbud får redskaber og metoder til at evaluere deres indsats over for denne børnegruppe

Elementerne i projektet ”Styrket sprogindsats i dagtilbud” er femårsstatus, pædagogisk opfølgning, sprogvejledere i distrikterne samt kompetenceudvikling.

1.2.3. Overgang til skole og fritidsinstitution

Mål:

- Vidensoverdragelse fra dagtilbud til skole/fritidsinstitution er et nødvendigt tiltag for at skabe sikkerhedsnet under børn, der er i risiko for mistrivsel eller dårligt læringsforløb i mødet med nye voksne og institutioner
- Vidensoverdragelsen tager udgangspunkt i et anerkendende og ressourcepræget syn på barnet og har som formål at understøtte barnets inklusion i almensystemet

1.2.4. Læsepolitik

Mål:

- Støtte børn i at tilegne sig sprog, begreber og symboler, så sproget kan bruges til tænkning, planlægning og kommunikation med andre børn, unge og voksne
- Give børn lyst til at læse og skrive for derigennem at udforske verden
- Styrke såvel fagligt svage som fagligt stærke børns læsefærdigheder

2. Sprogvurdering i 3-års alderen for alle børn

Som det fremgår af indledningen, er rammerne for sprogvurderinger og den sprogunderstøttende pædagogiske indsats i Københavns Kommune delt i fire hovedpunkter. Del II indeholder beskrivelser af sprogvurdering i 3-års alderen.

2.1. Sprogvurdering for 3-årige børn, der har dansk som modersmål

Københavns Kommune har valgt at anvende det af Velfærdsministeriet udviklede sprogvurderingsmateriale til børn, der har dansk som modersmål. Materialet er blevet udviklet i samarbejde med 18 kommuner og er afprøvet i 360 daginstitutioner. Københavns Kommune har deltaget i afprøvningen med pædagogiske konsulenter og en række dagtilbud.

Tosprogede børn er omfattet af folkeskolelovens § 4a og skal sprogvurderes med det materiale, der hidtil har været anvendt i Københavns Kommune (se senere i dette afsnit).

Sprogvurderingens forløb for børn med dansk som modersmål i dagtilbud

Alle forældre til børn mellem 2,10 år og 3,4 år skal automatisk tilbydes en 3 års sprogvurdering. Sprogvurderingen tilbydes af dagtilbuddet. Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for dette.

Sprogvurderingen foregår i børnehaven. Børn i Københavns Kommune kan overflyttes fra vuggestue til børnehave, når de er 2,10 år. Hvis barnet fortsat er i vuggestue, når det er 3,4 år

foretager vuggestuen vurderingen. I integrerede dagtilbud planlægger ledelsen selv, om sprogvurderingen foretages i vuggestue- eller i børnehaveafdeling.

Ønsker forældrene deres barn sprogvurderet, udleverer dagtilbuddet forældreskemaet. Forældrene udfylder dette skema på baggrund af deres viden om barnets sprog - uden direkte involvering af barnet.

Forældrene afleverer forældreskemaet til dagtilbuddet. I dagtilbuddet overfører pædagogen oplysningerne fra forældreskemaet til et registreringsskema for det enkelte barn.

Pædagogen gennemfører den pædagogiske del af sprogvurderingen sammen med barnet.

Pædagogen samler alle resultaterne fra registreringsskemaet til et scoringsark og barnet vurderes som hørende til i en af følgende tre sprogprofiler:

Børn, der alene har behov for *generel sproglig indsats* (forventet 85 %)

Børn, der har behov for *fokuseret sproglig indsats*, f. eks. gennem særligt tilrettelagte aktiviteter i mindre grupper af børn (forventet 5 til 15 %)

Børn, der har behov for en *særlig sproglig indsats* (forventet 5 %)

Resultatet indtastes elektronisk. I 2008 varetager distriktsforvaltningen denne indtastning.

Evaluering sinstituttet (EVA) følger på landsplan arbejdet med 3-års sprogvurderinger, og kommunen er forpligtet til at videregive data til EVA.

Pædagogen drøfter resultatet af sprogvurderingen og den efterfølgende indsats med forældrene. Dette sker ved en forældresamtale i daginstitutionen. Den efterfølgende indsats er en fælles opgave for forældre og dagtilbud.

Viser vurderingen behov for en *særlig sproglig indsats* planlægges denne i et samarbejde mellem pædagogen og forældrene. Dagtilbuddet kontakter efter aftale med forældrene tale-hørepedagogen med henblik på evt. deltagelse i planlægningen.

Det anbefales, at hele forløbet gennemføres inden for en måned.

Sprogvurderingsmaterialet kan hentes elektronisk via nettet, og Sprogvurderingsmaterialet kan printes fra Velfærdsministeriets hjemmeside www.social.dk – følg stien ministeriets områder - børn og unge-dagtilbudsområdet – dagtilbud - sprogvurderinger

Brugernavn og password

For at få adgang til sprogvurderingsmaterialet anvendes brugernavn og password:

Brugernavn: bruger

Password: Fam&spr8g

Sprogvurderingens forløb for børn med dansk som modersmål uden for dagtilbud

Distrikterne er ansvarlig for at finde børn uden for dagtilbud og tilbyde 3-års sprogvurdering.

Sprogvurdering og eventuel pædagogisk sproglig opfølgning foretages af en tale-hørepedagog i distriktet. Forældrene skal samtidig gøres opmærksom på muligheden for at benytte dagtilbud.

2.2. Sprog vurdering for tosprogede børn med dansk som andetsprog

Sprog vurdering i dagtilbud

Til treårssprog vurderingen af tosprogede børn skal dagtilbuddet fortsat anvende det vurderingsmateriale, som er udviklet til formålet af Københavns Kommune i samarbejde med eksterne fagkonsulenter.

Materialet til tosprogede børn er designet til at finde børn, der har behov for målrettet sprogstimulering. Det vurderes derfor, at dette materiale også kan anvendes til at finde de tosprogede børn, der har særligt vanskeligt ved at tilegne sig sprog.

Notat: Rammesætning for Københavns Kommunes sprogstimuleringsindsats for tosprogede førskolebørn. 2008 er vedlagt som bilag I.

Sprog vurdering af tosprogede børn uden for dagtilbud

Tosprogede børn uden for dagtilbud sprog vurderes som hidtil af pædagogerne i sprogstimuleringsstilbuddene.

www.tosprogede.kk.dk følg stien småbørn – sprogstimulering udenfor dagtilbud - informationsmateriale

2.3. Sprog vurdering for børn med to modersmål

Til børn der er vokset op med to modersmål, inddrages forældrene for at få kortlagt barnets hjemlige sprogmiljø og derefter tage en individuel vurdering af hvilket materiale, der er bedst egnet.

3. Pædagogisk opfølgning

Begrebet ”pædagogisk opfølgning” anvendes for den sprogunderstøttende pædagogiske indsats/eller særlig tilrettelagte sprogstimulering, der følger efter sprog vurderingerne af børnene.

Afhængig af det pågældende vurderingsmateriale inddeles børn med behov for pædagogisk opfølgning i følgende profiler:

Børn med dansk som modersmål:

- behov for *fokuseret sproglig indsats*
- behov for *særlig sproglig indsats*

Børn med dansk som andetsprog:

- tosprogede børn med *begyndende sproglig udvikling* på dansk og *begrænset sproglig udvikling* på dansk
- tosprogede børn med *god sproglig udvikling* på dansk

Indsatsen drøftes/vurderes løbende, og forældrene inddrages.

Distrikternes sprogvejledere og PPR's tale-høre-pædagoger udgør en videnskæssig ressource, som institutionerne kan trække på i forhold til afvikling af sprog vurderinger og i forhold til den pædagogiske opfølgning.

3.1. Pædagogisk opfølgning i tilknytning til Velfærdsministeriets sprogvurderingsmateriale

Opfølgningen på 3-års sprogvurderingen kan være en generel sproglig indsats, en fokuseret sproglig indsats eller en særlig sproglig indsats.

I dagtilbudsloven er sproglig opfølgning på *generel sproglig indsats* for børn, tænkt som sproglige aktiviteter og udvikling af pædagogisk sprogunderstøttende miljøer. Sprogvurderingen øger opmærksomheden på, hvordan den sproglige dimension kan indgå naturligt i de pædagogiske aktiviteter - gennem legen og indretningen af de fysiske rammer.

Ved den pædagogiske opfølgning på *fokuseret sproglig indsats* er der tale om børn, som i en periode kan have brug for en mere målrettet indsats, der kan hjælpe barnet til hurtigere at tilegne sig et alderssvarende sprog. Den fokuserede indsats kan tilrettelægges, så det enkelte barn - eller flere børn i gruppe - får den nødvendige opmærksomhed omkring sproget i de daglige aktiviteter. Forældre og pædagoger samarbejder om understøttelsen af barnets sproglige udvikling og kan evt. aftale en opfølgende samtale efter en periode.

Børn, der vurderes at have behov for en *særlig sproglig indsats*, har ikke tilegnet sig det forventelige alderssvarende sprog. Forældrene kontakter i samråd med dagtilbuddet distriktets PPR-afdeling med henblik på en nærmere udredning af barnets sproglige udvikling og den sprogunderstøttende opfølgning. PPR's indstillingskema benyttes og der kan vedlægges bilag.

Forældrene skal inddrages i understøttelse af den sproglige udvikling, da loven anser børns sproglige udvikling, som et fælles ansvar.

3.2. Pædagogisk opfølgning i tilknytning til tosprogsvurderingen:

Børn med *begyndende* eller *begrænset* sprogudvikling på dansk skal tilbydes sprogstimulering i form af målrettede pædagogiske aktiviteter. Et hvert tiltag skal tage udgangspunkt i det tosprogede barns forudsætninger og erfaringer - herunder erfaringer med modersmålet - samt respektere barnets tosprogethed.

3.3. Metodefrihed til sproglig pædagogisk opfølgning

Det enkelte dagtilbud vælger selv hvilke metoder, der anvendes til udvikling af sproglige aktiviteter og udvikling af sproglige miljøer til pædagogisk opfølgning.

Metoderne beskrives i årsplanen og drøftes i lighed med andre dele af institutionens virke med distriktsforvaltningerne ved det årlige tilsyn.

"Fra sprogvurdering til pædagogisk praksis" er en del af vejledningsmaterialet til 3-års sprogvurderingen. Velfærdsministeriet stiller dette materiale til rådighed. Det kan hentes elektronisk på Velfærdsministeriets hjemmeside: www.social.dk følg stien: – følg stien ministeriets områder - børn og unge-dagtilbudsområdet – dagtilbud – sprogvurderinger – fra sprogvurdering til pædagogisk praksis

4. 5 årsstatus

Dagtilbuddet foretager en helhedsorienteret femårsstatus på det enkelte barns sproglige, sociale, motoriske og trivselsmæssige udvikling i samarbejde med forældrene forud for indskrivning til skole/fritidsinstitution (BUU 18.juni 2008). Dagtilbuddet vælger selv metode og beskriver denne i sin årsplan. Forvaltningen udsender et kortfattet inspirationsmateriale i efteråret 2008.

5. Overdragelse af viden ved overgang til skole og fritidsinstitution

Dagtilbuddet sikrer at der sker overdragelse af viden i forbindelse med børns overgang til skole og fritidstilbud (BUU 12. marts 2008). Denne viden forventes at omfatte ca. 30 % af børn, der skal i skole/fritidstilbud.

Vidensoverdragelse skal ske for

- tosprogede børn, der i det sidste år har modtaget sprogstimulering i henhold til folkeskoleloven §4a
- børn, der har deltaget i pædagogisk opfølgning
- børn, der af forskellige grunde har påkaldt sig forældres og pædagogers særlige opmærksomhed
- børn, der i det sidste år har modtaget støtte via støttepædagogbudgettet (Serviceloven §46)

Vidensoverdragelse sker i samarbejde med forældrene på Københavns Kommunes standardskema.

Skemaet findes på KKnet i blanketsystemet. Gå ind på KKnet, vælg herefter

Socialforvaltningen, Værktøjer: blanket-systemet. Første gang skal du vælge Brugeroplysninger.

Herefter Kategori-BUF-Dagtilbud. Her vælger du skemaet.

PPR har ansvar for vidensoverdragelse for børn, der har modtaget specialpædagogisk bistand.

Forsøg med firpartsdrøftelser

I forbindelse med overgang til skole og fritidsinstitution i 2009 har BUU den 12. marts 2008

besluttet at etablere enkelte forsøg med firpartsdrøftelser for forældre, børnehave, fritidsinstitution og skole. Orientering herom udsendes senere.

6. Læsepolitik

Børne- og Ungdomsudvalget har den 30. januar vedtaget Læsepolitik for Københavns Kommune.

Denne er fulgt op med vedtagelse af en handlingsplan for læsning den 18. juni 2008.

Læsepolitikken skal ses i sammenhæng med det almene pædagogiske arbejde og med børnenes sprogtilegnelse.

I dagtilbud har fokus været på børnenes verbale sprogudvikling og kommunikative kompetencer. København Kommunes læsepolitik skal sikre, at der også rettes opmærksomhed på de 0 til 5-årige børns tidlige erfaringer med skriftsproget, og opmærksomhed på processen, hvor børnene aktivt tager læsning og skrivning i brug.

Hvis børn allerede i småbørnsalderen får et naturligt forhold til skriftsprog, kan det betyde, at de får lettere ved at mestre de skriftsproglige udfordringer, livet bringer, og derved lettere ved at begå sig og eksistere i denne virkelighed.

Det pædagogiske personale kan ved at integrere skriften på en sjov, naturlig og meningsfuld måde støtte børnene i tilegnelsen af sprog, begreber og symboler samt give dem lyst til at udforske skriftsproget og dets muligheder yderligere. Hvis barnets leg kombineres med ord og bogstaver som visuelle figurer, kan det understøtte barnet til at forbinde dets egen verden med det skrevne ord.

Læsepolitik med handlingsplan vil blive udgivet og lagt på KK net i efteråret 2008.

7. Kompetenceudvikling og vejledning af pædagoger

For at give dagtilbuddene støtte til at gennemføre sprogvurderinger med Velfærdsministeriets vurderingsmateriale og den pædagogiske opfølgning afholdes i løbet af efteråret 2008 en kursusformiddag á 3 timers varighed for:

- Pædagogiske konsulenter, sprogvejledere og tale-hørekonsulenter
- Lederne af alle dagtilbud med børn i alderen 0-5 år
- En pædagog (evt. den sprogansvarlige) fra alle børnehaver og integrerede institutioner med børn fra 0-5 år
- Tale-hørepædagoger, der er ansvarlige for 3-års sprogvurdering af børn uden for dagtilbud

Der vil blive etableret opfølgning af disse kursusformiddage efter behov. Pædagogik og Læring er ansvarlig for at arrangere kursusformiddagene.

Efteruddannelse i forhold til § 4a følger gældende praksis.

Der etableres yderligere efteruddannelse i relation til det pædagogiske arbejde med resultater af sprogvurderinger og den pædagogiske opfølgning. Denne efteruddannelse tilrettelægges på baggrund af fastsatte mål ud fra konkret vurdering af lokale behov.

Pædagogiske konsulenter, distriktets tale-hørepædagoger og sprogvejledere giver dagtilbuddet faglig sparring. Det kan ske gennem temadage og fyraftensmøder med sprog og sproglig opfølgning, metodeudvikling og erfaringsudveksling på dagsordenen. Initiativ til disse aktiviteter tages i distrikterne.

Notat: Rammesætning for Københavns Kommunes sprogstimuleringsindsats for tosprogede førskolebørn. 2008

Baggrund

14. maj 2008 tog Børne- og Ungdomsudvalget Statusrapport for sprogstimuleringsindsatsen 2007 til efterretning. Ligeledes blev der godkendt en række forslag vedrørende fremtidens indsats inden for dagtilbud.

Dette notat vil skitsere mål og rammer for sprogstimuleringsindsatsen af tosprogede førskolebørn

Målsætning

Det blev besluttet at der fortsat arbejdes med den overordnede målsætning, som blev besluttet i 2006 (FAU 529/2006):

1. Alle tosprogede børn taler og forstår så godt dansk, at de kan deltage i skolens undervisning og øvrige aktiviteter, når de starter i skolen.¹
2. Det pædagogiske personale, der varetager sprogstimuleringsindsatsen, efteruddannes løbende, så de er kvalificeret til opgaven og har kendskab til ny viden og metoder inden for sprogstimuleringsområdet.
3. Alle institutioner med tosprogede børn har udvalgt en sprogansvarlig pædagog.

Sprogvejledere og pædagogiske konsulenter

Sprogvejlederne skal i samarbejde med de pædagogiske konsulenter og centralforvaltningen være med til at videreudvikle og kvalitetsudvikle sprogstimuleringsindsatsen samt være med til at sikre, at der arbejdes med den overordnede målsætning, og at politisk besluttede tiltag implementeres i institutionerne.

Opgaver knyttet til sprogstimuleringsindsatsen

Sprogstimulering og pædagogiske læreplaner

Centralforvaltningen vurderer, at sprogstimuleringsindsatsen styrkes, hvis den i højere grad end i dag integreres og medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde. Distriktsforvaltningerne skal sikre, at indsatsen i fremtiden vil blive beskrevet og evalueret i alle institutioner med tosprogede børn. Dette skal ske i forbindelse med det årlige tilsyn. Som et led i sammentænkningen med de pædagogiske års- og læreplaner udarbejder centralforvaltningen et tema- og inspirationshæfte i tråd med de allerede eksisterende temahæfter.

Sprogvurderinger

Børne- og Ungdomsudvalget besluttede d. 18. juni (BUU 18. juni 2008 sag 15), at materialet, der anvendes til at sprogvurdere tosprogede børn i henhold til folkeskolelovens §4a, indtil videre forbliver det samme. Centralforvaltningen har iværksat en evaluering af selve materialet samt materialets effekt på den pædagogiske praksis. Evalueringen vil finde sted efteråret 2008, og de

¹ Præmissen for dette mål er, at der i forbindelse med skolestart fortsat ydes undervisning i dansk som andet sprog, hvis behovet er der.

involverede institutioner vil blive kontaktet senest august 2008. Evalueringen varetages af Lars Holm DPU.

Børns sproglige udvikling er ikke nødvendigvis en fremadrettet og lineær proces. Derfor skal tosprogede børn fremover også sprogvurderes, når de fylder fire år, selv om vurderingen foretaget da barnet var tre år, viste, at barnet intet behov havde. En revurdering af barnets sprog skal sikre, at de børn, hvis sprogudvikling er gået i stå, bliver identificeret. 5-årige børn sprogvurderes fortsat kun, hvis de som 4-årige er blevet indstillet til sprogstimulering.

Hensigten er, at børnene sprogvurderes løbende og så tæt på fødselsdagen som muligt for at sikre resultatets validitet.

Sprogvurderingsskemaerne er at finde på www.tosprogede.kk.dk

Indtastning af resultat i KMD-sprogmodul

I 2008 har syv ud af otte distriktsforvaltninger valgt, at indtastning af sprogvurderingsresultaterne foretages af en medarbejder i distriktsforvaltningen. I Distrikt Amager har den enkelte institution adgang til systemet og foretager indtastningen. De forskellige procedurer vil blive evalueret ved årets afslutning.

Deadline for indtastning er 31. december. Umiddelbart efter deadline vil centralforvaltningen foretage et udtræk og på baggrund af disse tal melde midler ud til distrikterne.

Fokuspunkter

Sprogvejlederne skal i samarbejde med de pædagogiske konsulenter og centralforvaltningen beslutte to til tre overordnede fokuspunkter, der skal arbejdes med på distriktsniveau det efterfølgende år. Fokuspunkterne besluttet på baggrund af den årlige statusrapport, der årligt udarbejdes i centralforvaltningen. Formålet er at opkvalificere, videreudvikle og skabe sammenhæng på tværs af distrikterne.

Udgår

I og med at indsatsen i fremtiden indgår i arbejdet med de pædagogiske års- og læreplaner og dermed vil blive beskrevet og evalueret i den forbindelse, vil elementer fra tidligere procedure udgå.

Følgende skemaer udgår og kan ikke længere findes på hjemmesiden:

- 1) *Institutionernes opsamlingskema*
- 2) *Distriktsforvaltningens opsamlingskema*
- 3) *Statusskema*

Hvidbog for sprogstimuleringsindsatsen i dagtilbud udgår, da proceduren ikke længere er som beskrevet heri. Derfor vil www.tosprogede.kk.dk i fremtiden indeholde links til beskrivelser af lovgivning, politiske beslutninger og hensigtserklæringer, som indsatsen er underlagt. På www.tosprogede.kk.dk vil der også være adgang til en grafisk opstilling og oversigt over opgaverne tilknyttet indsatsen, og her kan diverse skemaer downloades. Hjemmesiden "BUintegration" eksisterer ikke længere.

Målemetoder og evaluering af sprogstimuleringsindsatsen

Institutionernes sprogstimuleringsindsats vil blive evalueret sammen med institutionens års- og læreplan.

Sprogstimuleringsindsatsen skal inddrages som tema i det årlige tilsyn af daginstitutionerne.

Distriktsforvaltningerne skal fortsat beskrive egen indsats. Skemaet *Distriktsforvaltningens arbejde med sprogstimulering* er at finde på www.tosprogede.kk.dk.

Distriktsforvaltningerne skal som noget nyt evaluere egen indsats. For dette er der endnu ikke fastlagt procedure.

Centralforvaltningen udarbejder årligt en statusrapport. Rapporten tager udgangspunkt i den årlige indberetning til KMD-sprogmodul og evaluering, som distrikterne har foretaget. Derudover indeholder rapporten en måling på de tre overordnede mål for indsatsen.

Efteruddannelse

Statusrapporten og efterspørgsel fra pædagogiske konsulenter og sprogvejledere viser et udbredt ønske og behov for fokus på forældresamarbejde og forældreinddragelse. Kursusforløb inden for dette område er tilrettelagt i samarbejde med Professionshøjskolen og vil blive afviklet efterår 2008. Distrikt og institutioner bliver informeret herom snarest.

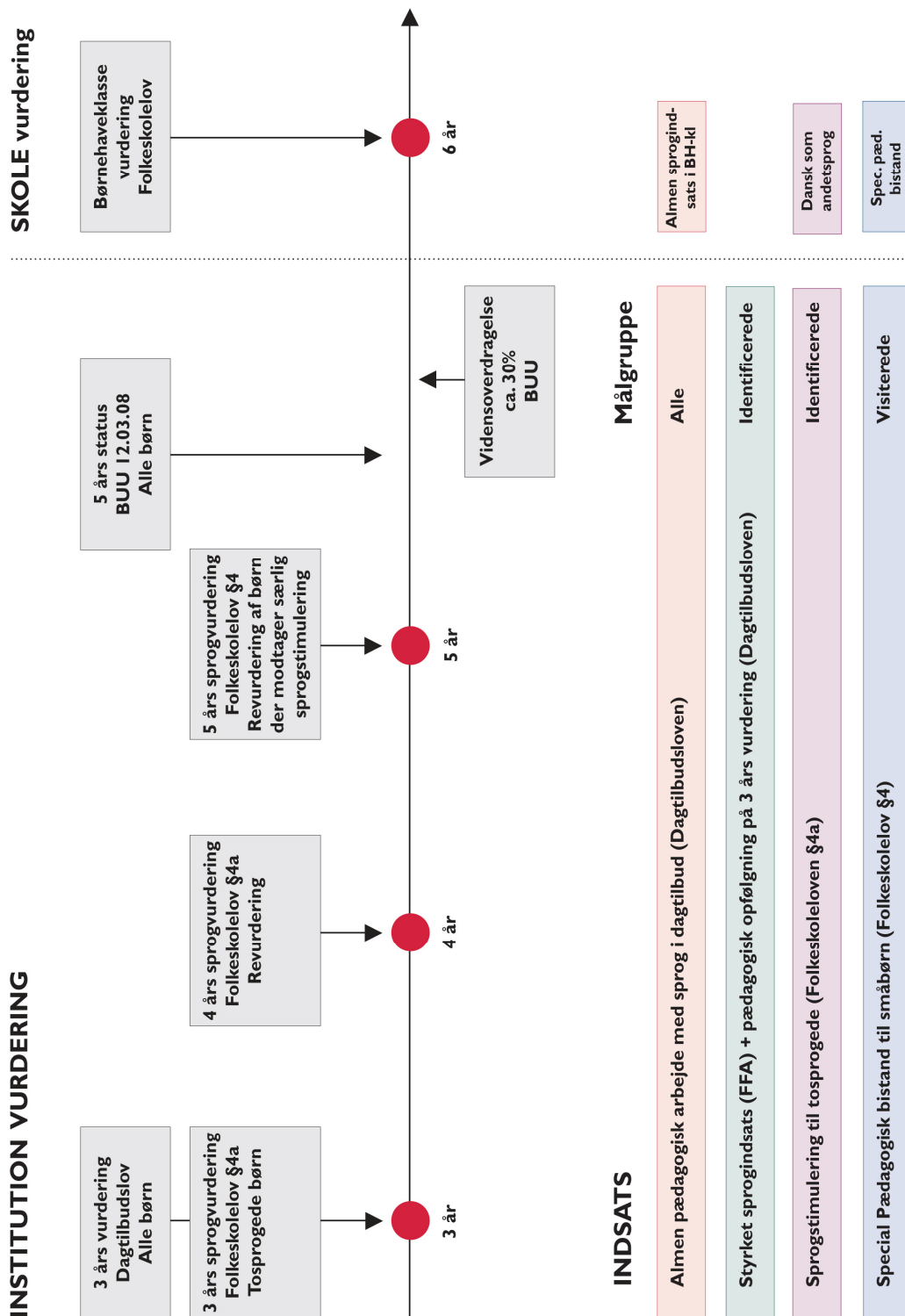
Økonomi

På baggrund af udtræk i KMD-sprogmodul vil Sprogstimulerings- og integrationspuljen blive meldt ud til distrikterne. Pengene vil gå til det distrikt, hvor barnet var indskrevet på sin fødselsdag.

Spørgsmål kan rettes til
Annette Breinholt, Integration & Mangfoldighed
Tel: 33 66 43 54
Mail: annebr@buf.kk.dk

Bilag II

Oversigt over sprogvurderinger og indsatser i Københavns Kommune

Links

Børne- og Ungdomsudvalget i København

”Samlet plan for styrkelse af sprogarbejdet fra børnehave til skole” 18. juni 2008. www.kk.dk følg stien – politik og indflydelse – dagsorden og beslutningsreferater –Børne- og Ungdomsudvalget – find dato –fuld protokol

”Vidensoverdragelse til skole/fritidsinstitution” 12. marts 2008. www.kk.dk følg stien – politik og indflydelse – dagsorden og beslutningsreferater –Børne- og Ungdomsudvalget – find dato –fuld protokol

Københavns kommunes læsepolitik. Handlingsplan for arbejdet på 0 til 5 årsområdet. 18. juni 2008. www.kk.dk følg stien – politik og indflydelse – dagsorden og beslutningsreferater –Børne- og Ungdomsudvalget – find dato –fuld protokol – opfølgning på PISA København 2007

Dagtilbudslov nr. 501 af 6. juni 2007

www.social.dk følg stien: - ministeriets områder børn og unge –Dagtilbudsområdet –Dagtilbud – Dagtilbudsloven

Det pædagogiske arbejde i dagtilbud – efter vedtagelse af Pædagogisk Perspektivplan og lov om pædagogiske læreplaner

www.kk.dk følg stien: - service til dig – pasning og skolegang – børnepasning – hent materialer – kvalitet i børnepasningen – pædagogiske læreplaner

Det pædagogiske arbejde i dagtilbud – efter vedtagelse af pædagogisk perspektivplan og Lov om pædagogiske læreplaner.

Sprog et inspirationshæfte

www.kk.dk følg stien: - service til dig – pasning og skolegang – børnepasning – hent materialer – kvalitet i børnepasningen – pædagogiske læreplaner

Et, to mange sprog – Vejledning til pædagoger om obligatorisk sprogstimulering til tosprogede småbørn. Københavns Kommune: www.tosprogede.kk.dk -Småbørn

Notat: Rammesætning for Københavns Kommunes sprogstimuleringsindsats for tosprogede førskolebørn. 2008. www.tosprogede.kk.dk -småbørn – sprogstimulering i dagtilbud – politik og lovgivning

Pædagogisk perspektivplan

www.kk.dk følg stien: - service til dig – pasning og skolegang – børnepasning – hent materialer – kvalitet i børnepasningen

Velfærdsministeriets sprogvurderingsmateriale

www.social.dk følg stien ministeriets områder børn og unge – dagtilbudsområdet – dagtilbud - Sprogvurderinger

Vejledende retningslinjer for udarbejdelse af årsplan med læreplan

www.kk.dk følg stien: - service til dig – pasning og skolegang – børnepasning – hent materialer – kvalitet i børnepasningen – pædagogiske læreplaner

Vejledning om obligatorisk sprogstimulering af tosprogede småbørn. Folkeskoleloven §4a. Uddannelsesstyrelsens håndbogsserie nr. 1 -2005. Grundskolen: www.uvm.dk - følg stien Grundskolen – folkeskolen – tosprogede børn og unge – publikationer og rapporter på tosprogsområdet

Vejledning til dagtilbudslov

<http://www.social.dk> følg stien ministeriets områder - børn og unge –dagtilbudsområdet – dagtilbudsvejledningen